

על שולחן הממשלה הבאה יונחו סוגיות רבות המחייבות הכרעה אסטרטגית. הגדרת הזיקה שבין המדינה לאזרחותה הערבית חייבת לקבל עדיפות עלונה

האמנה צריכה להגדר בשלב הראשוני את שוויון הזכויות האזרחית מלאה של הערבים, כמו למשל הייצוג במוסדות הממשלה, חופש הזרמוויות וקבלת תמיינה הולמת בתחום אזרחיים, אך גם את החובות החלות עליהם, נושא שהעיסוק בו היה מוגבל יחסית עד היום. בהקשר זה ניתן לדון בשירות אזרחי לצעירים ערבים בוגזון תחומיים, לרבות שירות – מהלך שיחק את תפקידם תם למדינה ויעניק מענה לתלישות הרווחת בקרבתם (שליש מבני 18–24 אינם עובדים או לומדים).

בשלב השני, והחשוב יותר, הכרחי לנסה באופן מפורט ועדכני את מעמדם החוקי של האזרחים הערבים. פתרון אפשרי בהקשר זה הוא הכרה של המדינה באזרחותה הערבית כקבוצת מיעוט, לרבות בחינת אפשרות למתן אוטונומיה בתחום התרבות והחינוך, והוא אינו גילום מחודש של התואר "ערבי מחהדר", אלא ניסיון להציג נסחה המתכתבת עם המציאות ומנסה להעניק מענה מksamיליל למואויים ולזהויות של שתי החברות החיים במדינה.

מדובר בחוויה שיאפשר השתלבות רחבה ומtent זכויות אזרחיות מלאות לערבים ולזהותם כקבוצת מיעוט בתמורה לזונחת התבוניה עה לשינוי והות המדינה, שהוכיחה עצמה עד היום כמכשול ודאי בדרך לגיבוש יחסים תקינים בין שתי החברות. הסדרה עתידית של הבעייה הפלסטינית תתרום גם היא לרכיב המתח בין הממסד השטי לטוני לאזרחים הערבים בשאלות של נאמנות ושל זהות.

על שולחן הממשלה הבאה יונחו סוגיות רבות המחייבות הכרעה אסטרטגית. הגדרת הזיקה שבין המדינה לאזרחותה הערבית חייבת לקבל עדיפות עלונה, נוכח המצב הנוכחי שבו שרוויה החברתית העממית המשך טיפול בנושאים בשיטות ובתפיסות הלוקחות מהעב, קל וחומר התעלמות ממנו, עלול להפכו לאתגר אסטרטגי נפוץ. גיבוש האמנה החברתית יצליח רק באמצעות הנגגות מציאותיות ואמיצות בקרב היהודים והערבים, אשר יבנו כי ללא שינוי עמוק ומהיר לא ניתן יהיה לשמור דו-קיום בין שתי החברות לאורך זמן. ■

ד"ר מיכאל מילשטיין משמש כראש הפורום ללימודים פלסטיניים במרכז משה דיין אוניברסיטת תל-אביב ובחוקר בכיר במוביל למדיניות ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה

מיכאל מילשטיין

יחסים יהודים-ערביים

אמנה חברתית חדשה

מערכת היחסים בין המדינה לאזרחותה הערבית חוותה טלטלות עזות בשנותים האחרונות, שהמחייבו כי לא ניתן להמשיך ב蹉ס היחסים הלא-מוגדר הזה, המתקיים מאז 1948. הציבור היהודי מצוי במצב מורכב: רוב האזרחים הערבים מודעים להזותם העצמית, אך כמהים להשתלב בכלל מסורת העשייה במדינה ולהשפע על קבוצה החלטת בה, תוך הבנה כי ישראל אינה צפופה בקרוב למדיinet כל אזרחיה או למדינה דילומטית.

התמודדות המתחוללת בדיקונו של הציבור היהודי מחייבות עיינ צוב מחודש ועדכני של הזיקות בין המדינה במסגרת אמנה חברתית. הדבר מצריך בראש וכראשה זנחת פרדיגמות עבר שלא הביאו לפיתוח דגמים בני מימוש של דזקיום, וגרמו בפועל להקצת היחסים בין ערבים ליudeים. הכוונה לתפיסת הציבור העממי כאותם מוסווה ונקייה אפליה והדרה נגד גיסא, ומайдן גיסא דבקות הנהוגות הערביות ברעיון מדינת כל אזרחיה תוך קע. קוע צבינה הציוני של ישראל, יעד שאינו מקובל על הרוב היהודי.

אמנה חברתית שתסדיר את היחסים בין המדינה לאזרחה הערבי בים הכרחיות בעת שבה עמוק הتفسול בקרב האחרון על רקע שלוש מגמות יסוד: ההרפת בעיות היסוד בקרבתם, ובראשן נגע הפשיעה והאלימות; האכובה מהנהוגות הפליטיות הערביות שדרי בקוטן באגדות וב시스템ים עבר מקשות על השתנות, השתלבות והשפעה; והסגורות שפגין הממסד הפליטי היהודי כלפי האזורי רחיהם הערבים, שמנגדם במקומות ריאליים ברוב הרשימות המפלגתיות לכנסת.